

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi romai kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendi tagjai a lapot tagdíjaikért kappják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.

Ugy a lap szellemi részét illető czikket, mint az előfizetési pénzek a „Közművelődés” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

Előfizetési felhívás

a

„KÖZMŰVELŐDÉS”-re

Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat heti közlönye a jövő 1885. évvel pályafutásának VIII-ik évfolyamát kezdi meg. — Közös szit ügyeink a hit, a kath. műveltség, a hazafiság biztosítása és védelmében fog küzdeni az eszme fegyverével, miként eddig, úgy ezután is. — Midőn ezért e keménymezőn kívánunk elszántan munkálni, tesszük azt lelkesítve a tudattól, hogy nagy czélokért fáradni érdemes. — tesszük, mert a mult munkájának emléke, csirája kell, hogy legyen a jövő tevékenységnek is. A megfutott hét év alatt mint bérczes kis hazánkban a kath. érdekeket egyedül ápoló közlönynek munkásai, amint megtisztelőnek tartottuk részünkre e körülményt, époly kevéssé riadtunk bármilyen nehézségtől is vissza, mely törekvéseinket lanyhítani is korlátok közé szorítani akarta volna. — Hogy eszközöltünk-e tényleg is valamit, azt öntudatunk szerény tanuskodására bízva, nem kívánjuk igazolni. Igazolja azt kültre ugyanis kegyesszívű főpásztorunk s nem egy olvasónk ajkáról hallott elismerő nyilatkozat.

Őszinte bizalommal fordulunk tehát t, olvasó közönségünkhöz, s bízunk nemes pártfogásában, bízunk drága ügyeink iránti lelkes érdeklődésében, remélve, hogy a „Közművelődés” ezutáni fennállását s üde életét részint új tagok, részint új előfizetők megnyerése által biztosítandja.

A „Közművelődés”-re előfizethetni minden postahivatalnál, czimezve Gyulafehérvárra a szerkesztőségnek.

Előfizetési feltételek:

Egész évre	—	—	—	—	4 frt
Fél évre	—	—	—	—	2 frt
Negyed évre	—	—	—	—	1 frt

Az irodalmi társulat tagjai a lapot tagdíjaikért kappják. Gyulafehérvárt, 1884. decz. 18.

A szerkesztőség.

Karácsonykor.

Tehát köztünk vagy 4000 esztendő várva-várt gyermeke, a patriarchák és próféták könnyei közé vegyült égi harmatcsepp; megérkezésed elől rohamosan szavad szakadozott foszlányaival a bűn uralom koromsötét éjszakája; csillagfényben ragyogsz oh igazság Istene, életünk adója, világ világossága; imádandó megjelenésed az újraszületés aerájának fényben uszó aurorája! Te sokaságok, népek, nemzeteknek egyedüli biztos kaulauza; Te a Jesse törzsről lemetszett ág üdvhozó virága, melyen édesen nyugszik a Szent Lélek Isten termékenyítő lehelete: meghozád a Jeremiás énekelte napokkal szívünk legszenzebb örömét; benned ébredt új életre Dávid király nemes magva; benned fakadt új kiapadhatlan forrása Salamon bölcseségének; Te vagy a pásztor, kiről Ezechiél elragadtatva szól, s a magas hegy, melynek kiálló ormait ihle.ségében Isaiás a bámuló sokaságnak bemutatja. Üdvözlégy kedves csecsemő, a kis Bethlehemnek ártatlan gyermeke, kinek halála tétetik sokaknak feltámadására; üdvözlégy Malachiás által hirdetett nagy áldozat, emberi természetet fölvevő Isten, az ég és föld közös kincse; üdvözlégy a megtestesülés kibeszélhetlen titka! Salve salve infantum Christe in quo est duarum naturarum — divinae scilicet et humanae inconfusarum et immutablium indivisa et inseparabilis in una eademque divina persona unio! — Megtestesülésed titkát rejtve tartják az egek mysteriosus szekrényei; megközelíthetetlen világosság az, mely éppen szédítő fénye miatt marad titok az emberi ész előtt. Megtörténhetik, hogy két embert a barátság rózsalánca fűzőn együvé, mint akár Goethet és Schillert a kiérdemlett babér koszorúja, de azért a kettő két személynek marad; mindkettő saját ura tényeinek és hordnoka a személyiességnak. A kegyelem szent állapota Isten barátjaivá tesz bennünket, Isten végtelen szeretete tehát lényege egyesül tiszta lélekkel; de mégis a megigazult, Istenől különvált személy marad; mindkettő megtartja saját personalitását, az igaz lélek ténye nem nevezhető Isten tény-

kedésének. De a megtestesülés szentséges titkánál mily másképpen van!! Mária sértetlen méhében a Szent Lélek Isten megárnnyokolása által képződik az emberi test, ugyanezen Szentlélek műve az emberi lélekünkhez hasonló lélek; ezen test és lélekkel egyesült rögtön a „logos“, „Verbum Dei“, „Deus de Deo.“ „Lumen de Lumine.“ „A Szent Háromságna: Második Isteni Személye.“ És ezen csodálatos egyesülés Jézus Christus, az emberiség Üdvözítője. Elragadó titok! Teremtő egyesül a creaturával, creatura és Teremtőből egy személy származik, az isteni természet magához veszi az emberi természetet — oly formán, hogy e kettő csak egy személyt képez. Valamint a lélek, midőn a testtel egyesül, nem képez két személyt: így van az Incarnatio, a megtestesülés is; az isteni és emberi természet együtt oly szorosan egyesülnek, hogy csak egyetlenegy személyt származik. Mivel pedig „agit persona“ Kristusban akár az emberi, akár az isteni természet tényét tekintjük, az mindig egy és ugyanazon personára vihető vissza, s innen világos: dogmasértés nélkül ellehet mondani Isten született, Isten fáradozott, Isten feszített meg, Isten szenvedett kint, halált stb; mert mi tulajdonkép ilyenkor a personát tekintjük, melynek az emberi természet épugy sajátja, mint maga az isteni természet. De szintén ugy mondhatjuk: Kristus mint ember feltámadt, felment a menybe, ül az atyjának jobbján; természetesen, mert ezt már a personalis szoros unio szükségképpen így hozza magával. Annýira szoros ezen unio, hogy mondhatjuk, sőt mondanunk kell: „Ez az Isten“ t. i. „Krisztus“ „Ember“ „Ez az Ember“ t. i. „Krisztus“ „Isten.“

Láthatjuk hová lett felemelve az emberi természet; nem hiába éackli Nagy-Szombaton az Egyház „o felix culpa“ oh szerencsés bűn, mert Krisztus sem Seraph, sem Cherub, sem Archangyal, sem angyal természetet nem vett fel, hanem igenis emberi természetet: s így igaz a bűn miatt, de tagadhatlan: hogy természetünk az egék minden hatalmasságai lényege fölé lett a második isteni személy által emelve — s midőn az angyalok a második isteni Személyt imádják, benne az elválaszthatlan emberi természet is imádtatik.....

És halld most nyájas olvasó a mennyei zenét, melynek accordjai melodikus árba vegyülve a kis Jézus polyva ágya felett oly lelkesítőleg zöngik: „Gloria in excelsis Deo.“ Igen, ez az angyalok éneke, kiknek e parancs lón kiadva: „adorate eum omnes angeli ejus“ imádjátok angyalok a kis csecsemőt, kibem mi is mindenkor, de kíváltképpen ma, midőn az isteni és emberi természet csodás egyesülésének titkát ünnepli az egyház: egyedüli vigaszunkat ismerők fel. S őt mint boldogítónkat nemünk fontoségek értelemben vett civilizatorát hogyan tisztelhetnök meg gyöngédebben, mint e kedves, szívből fakadó s szívhez jutó gyermekded szavakkal:

Üdvözlégy kis Jézus,
Ki mi értünk
Születvén, váltságot
Hozál nekünk, —

Meghozád az igaz hit világát,
Megnyitád szent atyád menyországát! **Dr. Veress.**

Kivonat*)

a gyergyói esperesköri r. k. lelkészkedő papságnak Csoma-falván 1883. október 25-én a paplakban tartott öszi korona-gyűlése jegyzőkönyvéből.

5. Ferenczi Károly, Both Ferencz plebánosok és Szabó György segédlelkész aláírásával következő indítvány terjesztetik a korona-gyűlés elé:

Indítvány. Tekintve a minden lépten-nyomon tapasztalható hithiátséget s ennek mintegy természetes következményeként egy új pogányszerű szellem terjedését, tekintve, hogy ezen minden az igaz vallásunkra vonatkozó szent dolgot megvető közönyösséggel néző veszedelmes áramlat tiszta katolikus gyergyói esperesi kerületünkben is az újabb időben megdöbbentően lábra kapott:

tekintve, hogy ezen romlás felé vezető irány főleg négy, a korona-gyűlés által ellensúlyozható okra vezethető vissza, tudni illik:

1. A községi előljárók tapintatlan, törvénytellenes eljárásaira, melynél fogva vasár- és ünnepnapokon a hivatott törvénybe idézik és tárgyalnak.

2. Arra, hogy a szent bucsú napok vasárnapokká alacsonyítottak le.

3. Arra, hogy az értelmesebb családokba számos erkölcsrontó regény csempészettett bé.

4. Arra, hogy az olvasni és olvastatni kezdő népnyvirodalmi vagy más, szent vallásunkat sértegető iratokat olvasgatás olvastat

Indítványozzuk:

Az 1-őre: A korona-gyűlés a kerületi szolgabíróhoz intézzen kérést, hogy a hatósága alatt álló községi előljáróságokat utasítsa az ünnepek megszentelésére vonatkozó törvények megtartására.

A 2-ra. A korona-gyűlés az illető községek útján intézkedjék, hogy a hatóságilag ugy sem engedélyezett vásárok a szent bucsu napokon betiltassanak.

A 3-ra. A korona-gyűlés keresse meg Kritsa Péter gy.-szent-miklósi könyvkereskedőt és tisztelettel utasítsa oda, hogy könyvkereskedésében semminemű vallás-erkölcs- és egyházellenes könyvet ne tartson, ilyen senkinek ne áruljon, ne is közvetítsen.

A 4-re. A korona-gyűlés keresse meg az erdélyi rom. kath. irodalmi társulatot és testvér! szeretettel kérje a nevezett társulat intéző köreit, hogy az erdélyi — főleg a székely viszonyokat szem előtt tartó jó népszerű iraták kiadására irányozzák minden figyelmüket. E közben a legelső alkalommal a korona-gyűlés egy most kiküldendő bizottság által az itteni bucsukon és vásárokon népszerű iratokat áruló könyvkötőt keresse meg és szép szerével utasítsa oda, hogy csak jóirányu, tanulságos könyvecskéket áruljon. A ponyva-irodalmi termékeket egészen mellőzze. Jelöltessenek ki neki a most is meglévő népszerű jó könyvecskéket.

*) Örömmel nyitunk tért lapunk ezen kiválóbb helyén jelen és a következő jegyzőkönyvi kivonatok számára, annál is inkább, mert a gyergyói kerületi derék papságnak azokban feltüntetett üdvös mozgalmá méltó, hogy minél szélesebb körben megismertetvén, buzgó követésre találjon. — Szerk.

Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat megkeresésére vonatkozó indítványra hozandó igenlő határozat ö-zöltessék a többi erdélyi esperesi kerületekkel is, hozzájárulás végett.

Ezen indítványaink jegyzőkönyvre vételét és tárgyalását alázatosan kérjük,

Ferenczi Károly s. k. plébános, Both Ferencz s. k. plébános, Szabó György s. k. segédlelkész.

A gyűlés helyesléssel fogadván az indítványt, beható tanácskozás és eszmecsere után következő megállapodásra utott.

A 1-ső pontra nézve: Mivel köztudomás szerint a vásár és ünnepnapok szentsége nemcsak azáltal sértetik meg, hogy némely helyen a felek ezen napokon is törvénybe idétetnek, hanem azáltal is, hogy a községházaknál kivált délelőtt az isteni tisztelet alatt is gyűlések tartatnak s a boltok és pálinkamérések nyitva állanak; azért a gyűlés ezen törvényellenes dolgokra is kiterjesztvén figyelmét igazolva látja annak szükségességét, hogy az 1868 ik évi LIII. t. c. 19. §-a a törvényhozás útján bővebb értelmezést nyerjen s a vásár- és ünnepnapok megszenteltelenítése ellen határozottabb korlátok emeltessenek.

Jelen körülmények között a baj orvoslására nézve a közigazgatási hatóságok intézkedései tapasztalás szerint illusoriusokká válnak, hogyha azok végrehajtói, a községi előjárók és a község belügyeinek közvetlen intézésére hivatott községi bizottságok az ü yet lelkesen öl nem karolják.

De hozzájárul azon körülmény is, hogy a kereskedők külön hatósággal bíró társulatot képezvén, külön rendszabályokkal bírnak.

Ugyanazért az indítványhoz azon módosítás hozatik ajánlatba, hogy a korona-gyűlés ezuttal ne a szolgabíróhoz folyamodjék, hanem tűzze ki szabályul, hogy ahol azon eset ismétlődnék, hogy a felek vásár-vagy ünnepnapon törvénybe idézetnek, az illető lelkész tartsa kötelességének minden egyes concret esetet a felsőbb hatóságnak bejelenteni s a törvény tiszteletben tartását sürgetni.

A fennebb említett egyes visszaélésekre nézve pedig indítványoztatik, hogy a hol ilyenek előfordulnának, a lelkészek ügyekezzenek az egyházközségi tanács, a községi bizottság és előjárók útján, — a kereskedőkre nézve pedig az illető társulat vezérférfiai által közvetlenül oda hatni, hogy az idézett 1868-ik évi fennebb idézett törvény értelmében s az erre vonatkozólag kiadott szabályrendeletek szerint vásár- és ünnepnapokon az isteni tisztelet alatt a községházánál gyűlések és tárgyalások ne tartassanak s a boltok és pálinkamérések zárva maradjanak s mindaz elkerültesse, a mi a híveket az isteni tisztelettől elvonhatná.

Az indítvány ilyen értelemben elfogadtatik.

Az indítvány 2-ik pontjára vonatkozólag. A csomafalvi szent Péter és Pál napi s a szárhegyi nagyboldogasszony- és mindszentek napi bucsuk esnek üő ünnepekre, melyeken az idegen kereskedők és egyéb vásárosok kiváltképen Szárhegyen ősi időktől fogva oly nagy tömegben szoktak megjelenni, hogy ezen összefüvetek valóságos országos vásárt képeznek. — Ez ellen sokszor

szólaltak föl az illető lelkészek, de siker nélkül; s ez idő szerint sincs kilátás arra, hogy a vásárokat távol lehesen tartani. Ugyanazért az indítvány oda módosittatik, hogy, ha a szárhegyi község országos vásár tarthatási engedélyt nem nyerhetne, a nevezett községek plébánosai, valamint a többi lelkészek is a községi bizottság útján, esetleg a felsőbb hatóság megkeresésével is hassanak oda, hogy a bucsu-napokon az adás-vevés a d előtti isteni tisztelet bevégzése előtt meg ne engedtesse.

A módosított indítvány határozatra emeltetik.

A 3. alatti indítvány azon módosítással fogadtatik el, hogy a koronagyűlés helyett és nevében elnök és kerületi jegyző keressék meg Kricsa Péter könyvkereskedőt.

Minek folytán nevezett könyvkereskedőhöz következő megkeresés intéztetik:

Tekintetes Ur! Altalánosan elismert tény, hogy a sajtó, valamint határozott befolyást gyakorol a vallásérköcsi érület fejlesztésére, ápolására s ezáltal a valódi keresztény művelődés emelésére: ugy válhat az emberiség átkává, ha a vallástalanság és erkölestelenség zsoldjába szegődik.

A gyergyói esperes-kerületi róm kath papság örömmel vett tudomást arról, hogy tkts Uraságod a vidéken régóta tapasztalt egyik nagy hiánypótlására, egy könyvkereskedés megnyitására vállalkozott s ezen vállalkozása már virágzásnak is indult.

De éppen azon nagy jelentőségűnél fogva, melylyel egy könyvkereskedés bír, tkts Uraságod természetesnek fogja találni, hogy a kerületi papság mint a vallás- és közérkölesiség öre ezen vállalat iránt érkölködik s mit sem óhajt inkább, mint azt, hogy könyvkereskedése azon színvonalra jusson, hogy a valódi és keresztény művelődés terjesztője legyen.

A nevezett papságnak csomafalván tartott koronagyűlésében kifejezett ezen óhaját és reményét tolmácsoljuk, midőn tekintetes uraságodat tisztelettel kérjük, hogy a kerületi papsággal a közérkölesiség és vallásosság előmozdítása céljából kezét fogva, könyvkereskedését az erköcsi követelmények azon magaslatára emelni sziveskedjék, hogy abban erköcs és vallás ellenes könyvek helyet ne találjanak s ajánlásra és közvetítésre számot ne tarthassanak.

Ezen reményben és föltéte' alatt tekintetes uraságodat a kerületi papság pártolásáról és támogatásáról biztosítván kiváló tisztelettel vagyunk alázatos szolgálai Salamon Alajos s. k. főesperes, Horváth Károiy s. k. kerületi jegyző.

Az 5. pont alatti indítvány egész terjedelmében szintén elfogadtatván,

Both Ferencz, Ferenczi Károly és Szentpéteri János tagtársak bizatnak meg, hogy a közelebbi napokban bekövetkező szárhegyi bucsu és gy. szentmiklósi országos vásár alkalmával a somlyói könyvkötő s más árusok által vásárra hozott apró sajtótermékeket megvizsgálják és az indítványban foglalt utasítás szerint járjanak el.

Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulathoz pedig következő felhívás s illetve kérés intéztetik.*)

*) Lásd lapunk legközelebbi számát, 444 l.

T Á R C Z A.

Karácsonyi gondolatok.

Karácsony ünnepe az Atya Isten szeretetének az emberiség iránt, a paradicsomi ígéret megvalósulásának, az Ige megtestesülésének, a négy ezer éves várakozás teljesülésének, a Világmegváltó születésének emléke; legnevezetesebb azon napok közül, melyek az emberiség emlékében élnek; visszaemlékezés ama pillanatra, mely az emberiség életében forduló pontot képez, két részre osztván a történelmet — az előttré és azutánira; születése annak, kiről az Atya maga mondja,¹⁾ hogy fiam vagy te, én ma nemzetelek téged, s a kiről az egyház is úgy emlekei,²⁾ hogy ma a Krisztus született, az üdvözítő jelent meg, kinek új örökségül adattak a népek s új birtokul a föld határai³⁾

A francia szónoklat egyik ünnepeltje⁴⁾ a kereszténység sarkpontja — Krisztus istenségéről értekezve, őt a történelemben hármias minőség szerint tünteti fel, hogy t. i. ő a századok birtokosa, az emberiség reformátora, és a természet ura; ezen hármias fénykör övezi homlokát, ebben hordja istenségének hármias jegyét, melyek mindenike őt Istennek bizonyítja.

Krisztus birtokosa a századoknak, mert uralkodása átöleli az embereket és az időt.

Krisztus zászlója átlépett minden természeti korlátot, beutazta az egész világot, ott leng minden magaslaton, s megfogamzott épen hordozói kiontott vére által úgy a nemzetek szívében, miként a birodalmak legmagasabb csucsán, anélkül, hogy valami erőszakot hívott volna segítségül; sebesebben repült a világ egyik végéről a másikra, mint a harci sasok, a nélkül, hogy a göztől kölcsönözött volna szárnyakat, az ipar által vájatott volna alagutakat vagy töltetett volna be völgyeket. Az Isten-ember diadalmenettel vonult a természeti bástyáin keresztül. Atlépte az eszmék, szokások, intézmények, nemzetiségek és vallások korlátait is; kelet és nyugat bölcselői, éjszak és dél eszméi ugyanazon hitben térdreborulva találkoztak az Isten-Krisztus előtt. Az ő istensége áthatott minden ledőlt templomon, minden szétrombolt oltáron, minden porrá tört hitvalláson; az istenek, melyek a neve által keltett zajra földre sujtattak, romjaikkal diadalutat követtek számára; az ő istenségében való feltétlen hit az emberiség legbensőbb rugóává, életének egyetemes mozgatójává lett természeti, erkölcsi és társadalmi létének minden történelmi jelenségében.

Krisztus azért vette a világot birtokába, hogy azt átalakítsa, s erre oly tervet gondolt ki, és azt úgy érvényesítette, hogy általa annyira magasan áll a világ minden más reformátora fölött, hogy őt egyenesen Istennek kell tartanunk, főképp, ha tekintetbe vesszük, hogy ő istenségét saját erejéből véghez vitt csodák által is igazolta.

Krisztusban csak az Isten beszélhetett úgy, a miként ő apostolait küldé: menjetek és tanítsatok minden népet, tanítván őket megtartani *mindazt*, a miket nektek pa-

rancsoltam, jaj annak, aki azon változtatni, aki ahhoz valamit hozzáadni, aki abból valamit elvenni mer! jaj annak, aki el nem fogadja tanomat és pedig minden tanomat, úgy, a hogy én azt nektek áthagyom! ég és föld változni fog, de az én igéim soha! mert az igazság mindig igazság és egészen igazság.

Ezen önismeret minden más reformátor fellépésének istenileg áll fölötte.

Tanaiban egyedül ő teremthőleg eredeti, egyedül ő nem utánok senkit önalkotta eszméiben; egyedül ő képes azon intézménynek, mely tanainak, eszméinek letéteményese, oly erőt adni, hogy azokat a maguk eredeti tisztaságában addig kezelhesse, míg azok az emberiségé lesznek. — a világ végéig. Bölcsesége kívánta tőle ezen intézkedés megtételét, s istensége képesítette rá, hogy egyházát a tévmentesség adományával lássa el. Az ő egyházában nincs szükség semmi reparációra az igazságot illetőleg, mert az a maga épységében hűen őriztetik. Ha némelyek a tan szellemét nem engedték át egészen vérökbe, hogy az eredeti bűn ne tüntette volna ki annyira a megváltás után is megmaradt emberigyarlóságot: mindig voltak főkelt lelkiületek, kik erejüket tették fel az erkölcsök javítására, a rossz kiirtására; ezek azon bölcs és tapintatos reformátorok, azon nemes gondolkodású lelkei az emberiségnek, kik mint annak jötevői, mint a békés egységnek angyalai, örök hájára érdemesíték magukat, kiknek emlékét kegyelettel őrizi az egyház, s emlegeti a szentek közössége; követői a világ legnagyobb reformátorának — az Isten-Krisztusnak.

Krisztusnak mint reformátornak istenségét tehát az egyház történelme is bizonyítja, mert olyan multu intézmény, mint a kath. egyház, csak isteni intézmény lehet, alapítójának Istennek kell lennie. *) Igen! az egyháznak egész történelme bizonyítja, hogy az, ki minden emberi segédeszköz nélkül, csupán a semmiséggel felfegyverkezve, oly mély ellenkezéssel szemközt ily istenies nagy művet alapított, megszilárdított és fentartott: az nem lehet ember, az Isten!

Jézus Krisztusnak elleni is őt a felhozottak után a történelemben oly páratlan nagyságnak mondják, hogy őt ezután sem fogja senki felülmulni, de őt mégis csak embernek tartják. Ugy de *ha Jézus Krisztus csak ember és nem Isten is egyszersmind, akkor ő nem oly páratlan nagyságu ember, annál kevésbbé az a Krisztus, akit mi imádkunk.*

Jézus Krisztus képe úgy fénylik a századokon át, mint nap az égen; ismertebb alak, népszerűbb arc, nyilatkozó jellem még soha sem tűnt fel a történelem látó határában, soha nem vésődött be emberi emlékezetbe. Rajta e három fővonás feltűnő: alázatossága, szeretete és őszintesége.

Az alázatosság világos és önzéstelen megítélése értünknek, melylyel önmagunkban és önmagunk által bírnunk. Krisztus úgy beszélt magáról, hogy ha ő csak mint ember beszélt, akkor őt nem alázatosnak, de gőgösnek kell tartanunk. Ha Krisztus nem Isten, hanem csak ember, akkor hogy lehet róla mint az alázatosság csodálandó

¹⁾ 2. Zs. 7. v.) ²⁾ Breviar. roman. ³⁾ 2. Zs. 8. v. ⁴⁾ Felix atya 1864-ik évben.

*) I. a „Közmuvelődés“ 15. számában, „A megváltási eszme a történelemben“ czimű cikkemet.

példaképéről beszélni? hiszen úgy nem beszélt senki magáról az ó-kor azon nagy emberei közül, kik az emberiség kiváló alakjai gyanánt vannak feltüntetve, nem maga Mózes, nem keresztelő sz. János, sőt Mohamed sem, kik csak prófétáknak, Isten eszközeinek tartják magukat, míg Krisztus határozottan Istennek mondja magát. Ha Krisztus nem Isten, akkor hasztalan fogná előttünk ismételni akár százszor is, hogy „tanuljatok tőlem, mert szelid vagyok és alázatos szívű”; akkor azt lennének kénytelenek mondani: nem, mi nem tanulunk tőled, mert te csak ember lévén, oly értéket, oly hatalmat tulajdonítasz magadnak, minőt semmiféle ember, ki önmagát ismeri, nem tulajdoníthat magának, anélkül, hogy óriási gőgről ne tanuskodnék.

Igy tehát Krisztus istenségét eltagadni, annyi, mint alázatosságát szétzuzni, őt a góg példányképe gyanánt tüntetni fel.

Krisztus azért gyakorolt mindenütt és mindenkor oly benyomást az emberiségre, mert ő a legtisztább szeretet csillaga gyanánt ragyogott felette. A testvériség nagy időszámítása ő vele kezdődik; a szeretet országa nála fogamzott meg, azt ő alapította; még azok is, kik őt velünk együtt imádni nem akarják, azok is benne az áldozatkészség legnagyobb alakját, legmagasztosabb mintáját, magának a testvériségnek eszményképét üdvözlők. Igen, de ő azért szerzője és kinyilatkoztatója a földön a testvériségnek, mert ő Isten, csak így lehetett az ő kiontott vére az újjászületett emberiség váltságbére, csak így fogjuk érteni a szeretet azon nagy titkát, melyből magát értünk feláldozni. De ha ő csak ember, hogy hajtunk előtte térdet, hogy sirjunk halála felett? hiszen az még nem is önkényes halál volt, mert akarata ellenére ragadták el, s rémület fogta el a halál jéghideg kezének érintésénél. Akkor ő nem őszinte, de a legnagyobb kép-mutató, akkor azt kell neki mondanunk; el innen kép-mutató! ez nem az a Krisztus, kit mi szeretünk, tisztelünk és imádni akarunk!

Ha Krisztus nem Isten is egyszersmind, akkor ő hazug ember, mert magának oly méltóságot tulajdonított, mely a többit mind magában foglalja, t. i. isteni méltóságot.

Jézus Krisztus szavainak és tetteinek szövegezéséből csak ezen állítás: „én Isten vagyok,” adhat az evangéliumnak értelmet; míg ha Krisztus nem Isten, ezer dolog van az evangéliumban, mit nem tudunk megmagyarázni, de mi az ember-Krisztusban összeegyeztethetlenség látszik, az az Isten-Krisztusban tökéletesen egybehangzik. Ha istensége el van ismerve, e fénylő magaslatról összhangzat árad szét összes szavaira és tényeire; csak így lehet ő az emberiség eszményképe, míg különben akkora sincs, mint például Sokrates; csak így tudhatta ő a világot arra bírni, hogy az az ő isteni központja felé nehézkedjék; csak így érthető ama mély általános és döntő befolyás, melyet az ő emléke az emberiségre gyakorol. Hogy gyakorolhatnának az emlékek ránk oly befolyást, ha azok csak is egy bölcs emlékének lennének szentelve?!

Ha a betlehemi gyermek csak közönséges gyermek lenne, miféle hatást gyakorolna születésének titka a népek lelkére? vajjon megindítana és eltöltene-e szent borzalommal a karácsony visszhangja, mely az éjék legünnep-

pélyesbikén az alvó emberiséget felkelti, s egy bölcső előtt le borulni készíti? Mi lesz Krisztus istensége nélkül a Karácsony, N. Péntek és Húsvét ünnepeivel?!

Nincs az emberiség 19 százados életében egy erény, egy szentség, egy önmegtágadás, egy önfeláldozás, egy hősiesség, mely nem Krisztus istenségének hatása alatt fejlődött volna ki a keresztényvilág lelkében.

Ime Krisztus istensége az emberiségre való hatásától!

Ilyszerű eszmék foglalkoztatnak, előkészületül azon gyermek születési emlékének ünnepére, a kinek istenségéről ezen eszme-törödékek is képesek meggyőzni, hogy bölcsőjénél imádvá boruljak le; bár mindenkivel így lenne!

P. I.

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

— **HETI KÖRSZEMLE.** **Itthon.** A képviselőház a különböző tárczák költségvetését tárgyalta; alkalmoszerűen figyelembe vette a közigazgatási, bíraskodási, közegészségügyi és választási ügyek tisztázását. A pártok legösszhangzóbban nyilatkoztak a közlekedésügyi tárcza költségvetésénél. A főrendiház reformja tárgyában beadott törvényjavaslatot a bizottság elnöke gróf Tisza Lajos a bizottság módosításával egyetemben a ház elé terjesztette, s kinyomatás meg szétosztásra ajánlotta. Az indemnitáról szóló javaslatot a képviselőház többsége elfogadta. Az országgyűlés szünetelése december 19-én kezdődik január 9-ikig.

— **Róma.** Őzsége Parochi bibornokhoz levelet intéz, mely a házasságok felbontása ellen szól; azon jelentés alkalmából, mely ez ügyben a képviselőház elé terjesztetett. (Mint ismeretes, az olasz püspöki kar ünnepelesen tiltakozott még a múlt évben a forradalmi párt azon eszméje ellen, mely az ugyanis Olaszországban gyenge lábón álló közkerölcsiséget imminens veszélybe sodorja. Adja Isten, hogy ne legyen pusztában elhangzó szó a szent Atya tiltakozása!)

— **Belgium.** A nagyobb városok liberális polgármesterei a kath. konservatív kormányval frontot képezendők, azon követeléssel léptek fel, miszerint a rendfentartása szorosan a községi rendőrség s nem egyszersmind az állami csendőrség jogkörébe tartozik. A célvilágos: A liberálisok szabad kezet akarnak nyerni a zavargásokban, azonban a kormány hivatkozva a liberális miniszterium e tekintetbeni eljárására, az állami kormányjoghatóság hangsúlyozása kíséretében határozottan kimondta: a hol a szükség kívánja, ott jogi kötelessége az állami csendőrségnek a rendfentartásban közreműködni — a kamara 66 szóval 25 ellen bizalmat szavazott a kath. kormánynak.

— **Németország.** A Berlinben ülésező európai konferenzia a missziókat egyáltalában pártolni kívánja; még a famosus Olaszország meghatalmazottja gr. Lannay is javaslatot tesz: Afrika bármely területén levő missziók megoltalmazásáról; azonban a „Moniteur de Rome“ leplezetlenül nyilatkozik a Propaganda javait magához kapartató Olasz hősiesség culissás gondolatairól.

— **Franciaország.** Párisban a munkások állapota ijesztő; ezt a socialista és anarchista véresszájú pártvezérek ügyesen kiszákmányolják, tanítván a munkásokat: ti csak a birtokok kirablásával segíthettek magatokon. — A francia kamara a cultusbudget kérdést tárgyalta, a bizottság által javaslatba hozott 9 millió reductió helyett a kormány csak 3 milliót fogadott el. A francziák odajutottak, hogy világ városuk érsekének is csak 15.000 frankot adnak évenként, mint a többi érsekének.

— **Olaszország.** Az irredentismus pártvezér Imbrianiétől körjegyzéket közölnek a lapok, melyben az olaszok egy a kormányhoz intézendő felirat szerkesztését sürgetik, hogy annak értelmében tartsa kötelességének a kormány „az idegen zsarnok uralom alatt levő olasz terület megváltását“ „Hoc senatus vidit,“ vidit azt haud loquitur!“ „Depretis.“

— **Görögország.** A görök lapok rokonszenvesen nyilatkoznak msgr. Rotelli ap. delegatusnak III. Joachim görög szá adár pátriarchánál tett látogatásáról, ki a pátriarchának szerencsét kívánt trónraemeltetése alkalmával. Ez az első eset, hogy a Szentszék delegatússa meglátogassa az oecumenicus pátriarchát, lehet remény a közeledésre!

— **Eszakamerika.** A III. baltimorei egyh. zsinat f. hó 7-én ért véget. Ez eléggé megmutatá, hogy a kath. egyház az egy e dűli, mely hivatva van, hogy az egész világot átkarolja, a secták ott végződnek, hol országuk hatarai.

— **Vidéki level.** Főtisztelendő Szerkesztő Ur! Az országos katolikus segélyalapra gyűjtő gyergyói bizottság mult hó 25-én Ditróban gyűlést tartott. E gyűlés a gyűjtő sek eredményét vette számba. A visszaérkezett 11 drb. gyűjtő iv a következő eredményt tünteti fel:

1) az alap pártoló-tagjai lettek, lefizetvén egyszerre a 10 frtot: Salamon Alajos ditrói főesperes, Boga Bálint alfalvi felső népisk. igazgató, Gy.-Sz.-Miklósról: Ferenci Karoly plebános és Lázár Menyhért ügyvéd; Egyed Pál csomafalvi. es Both Ferencz szarhegyi plebánosok; idősb Mélik István földbirtokos Gy.-Remetén. Összesen 7 tag fizetett 70 frtot.

2) az alap pártoló-tagjai évi 1 frt fizetéssel: Gy.-Alfaluból: Horvath Károly plebános, Imecs János, Olajos Farkas és Berde Ferencz felsőnépisk. tanítók; Gy.-Szt.-Miklósról: Lázár Gyula kereskedő, Benedek György őrnagy, Gidro János polg. isk. tanító, Kedves Tamásjbíró, Tütscher Ede ügyvéd, Szentpéteri János örm. szert. lelkész, dr. Fejér Dávid orvos, Zonda Vince és Rettegő Géza s. lelkészek, Molnár János újfalvi, Avéd István tekerőpataki, Benkő Pál kilyénfalvi plebános; Gy.-Szarhegyről: Nagy Imre, Vákár fivérek, ifj. Márderosz Kristóf kereskedő, P. Salamon Albert zárdafőnök, P. Venczel Adorjan Ferencz áldozár, Szekula Imre kereskedő; Süller István s. lelkész; Gy.-Remetéről: Beteg Imre alesperes, Szekula Jakab, ifj. Zakariás János, id. Puskás Samu; Tölgyesről: Balogh Lajos plebános. Összesen: 28 tag, fizetett 28 frtot.

3) rendes tagok Alfaluból: Pfeiffer Anna, Székely András, Gál Elek, Balázs Gergely, Pfeiffer Lajos, Kovács István, Kajtár István; Gy.-Szent-Miklósról: Novák János, Kristály Antal, Székely Dénes, Paál Albert, Kocsis

Lajos, Benkes István, Tódor Antal, Hozó Pál, Újfaluból: Szabó Imre, Gál Gergely, Ferenczy Balázs; Csomafalvából: Szabó Sándor, Marthy Ferencz, Borbáth János; — Tekerőpatakról: Horvát István, Forika Agoston, Kilyénfalváról: Salamon Joachim, Szárhegyről: Székely János, Sövér Mária, Buzás János, Boga János, László Dénes. Ditróból: Dr. Kellemen Károly, Kiss Berta, László István, Gál Miklós, Taschek Gyula, Köllő János, Jódal Emma, Barabás Rajmond, Borka Lajos, Józsa Sándor; Remetéről: — idősb. Demeter Imre, Sneff Anna, Kajtár Ignác, Balogh Lajos; Tölgyesről: Brassay János. Összesen: 44 tag, fizetett 22 frtot.

4) adakoztak: Kunz Kornél 1 frtot, N. N. 20 krt. Brassay Imre 10 krt, Fülöp István 50 krt, Málnásy Gergely 20 krt, id. Kabdebó Antal 30 krt, Zakariás Miklós 20 krt, Zakariás Antal 50 krt. ifj. Mélik 20 krt, ifj. Puskás József 20 krt, Marty Dénes 30 krt, Várteréz Gergely 20 krt, Dobribán Kristóf 20 krt. Összeg: 4 frt 10 kr.

Tagdíjakból s adakozásból befolyt tehát összesen: 124 frt és 10 kr; mely összeget az alapkezelő bizottság elnöke Horváth Károly plebános nmts. Lönhart Ferencz püspök urhoz elküldötte. — Ditró, 1884. december hó 3-án.

Dr. Kellemen Károly,
biz. jegyző.

— **Nyilvános számadás.** Az alsófehérmegyei r. kath. tanító-egyesület által kiküldött gyűjtő-bizottsághoz az országos kath. tanító segély-alapjára, mint pártoló és rendes tagok díjaikat az alábbiak fizették be a folyó 1884. évben: a) *pártoló tagok*: 1. Dr. *Barts Ferencz* prepost 10 frtot. 2. *Andriás István* apát-kanonok 10 frtot. 3. *Fábián Sándor* kanonok 10 frtot. 4. *Kolozsy Antal* kanonok 5 frtot. 5. *Benedek József* székesegyházi káplán 1 frtot. 6. Dr. *Tódor József* hittanár 1 frtot. 7. *Balog Elek* kanonok 2 frtot. 8. *Takó János* spirituális 1 frtot. 9. *Szabó István* aligazgató 1 frtot. 10. *Butyka Sándor* aktuarius 1 frtot. 11. *Légárd József* tanár 1 frtot. 12. *Straubert Ödön* tanár 2 frtot. 13. *Paál István* tanár 1 frtot. 14. *Kardos Ignác* kanonok 1 frtot. 15. *Veszely Károly* praepost-plebános 1 frtot. 16. *Takó Albert* plebános 1 frtot. 17. *Gidófalvy Gergely* püspöki titkár 1 frtot. 18. *Tamási Áron* püspöki szertartó 1 frtot. 19. Dr. *Voross Ferencz* lyceumi tanár 1 frtot. 20. *Varga Sándor* tanár 1 frtot. 21. *Nagy Imre* kanonok 1 frtot. — b) *rendes tagok*. 1. *Barabás Gergely* tanító 10 frtot. 2. *Ozsváth Mózes* tanító 50 krt. 3. *Antal István* tanító 50 krcárt. 4. *Finta Albert* tanító 50 krcárt. s. *Lajos Sándor* tanító 50 krcárt. 6. *Köntzei Sándor* tanító 50 krcárt. Midőn ezen nyilvános számadásomat megnyugtatóan e becses lap útján közölni szerencsém van, egyszersmind a mélyen tisztelt pártoló tagoknak legalázatosabb forró hála nyilvánítását fejezem ki hazánk 14,000 kath. tanítói nevében. A begyűlt 66 frt 50 krcárt a gyűjtőbizottsági elnökséghez a mai napon átadtam. Kelt Gyulafehérvárt, 1884. december hó 8-án.

Köntzei Sándor,

a gyűjtő-bizottság pénztárnoka.

— **Vidéki level.** Oláhláposon r. k. lelkész ftdő Pál Gergely ur, az 1881. évben közadakozás folytán a szegény, jó erkölcsű és szorgalmas tanulók részére örök időre szóló alapot gyűjtött; mely jelenben 233 frt tőké

vel rendelkezik, — ezen tőkének a jelen évi 18 frt 64 kr jövedelméből az oláhláposi és rojahidai r. k. elemi népiskola tanulói közt, Oláhláposon 1884. novemb. 30-án 6 pár uj eszima (11 frt 70 kr.) és 22 drb tankönyv (3 frt 64 kr.) értékig osztott ki, a könyvtár javára határozat szerint 2 frt, és a tőke növesztésre 1 frt adott. Továbbá a rojahidi m. k. vasgyári elemi népiskolát, a budapesti m. k. nagytekintetű vasmű-igazgatóság a következő taneszközökkel kegyes volt ellátni, u. m. 1. Magyarország új felosztású fali abrossza, 2. Europa fali abrossza, 3. a föld öt részének fali abrossza, 4. Földgömb teljesen felszerelve, 5. Heron labdája, 6. Iránytű, 7. Villanygép, 8. 200 drb iskolai nyomtatvány. Ezen kívül Rohahidán a tanulók közt év deczember 3-án Tks Becsi Árpád vasmű-igazgatósági biztos, Tks Kellner Mór vasgyári főnök, tks Lányi Róbert vasgyári ellenőr urak jelenlétében a lelkész s tanító által 30 drb tankönyvet osztott ki, 6 frt értékig és nevezett iskola részére, író-eszköz: 4 forintra rendeltetett.

Mit, kötelességszerűen, azon oknál fogva hozok a nyilvánosság elé, hogy az örök időre alapított jótékonycélu alap alapítvány; valamint a budapesti m. k. nagytekintélyű központi vasut-igazgatóságnak ezen kegyes adományait a szegény szülők s tanulók nevében a leghalásabb köszönetemet nyilvánítsam. Oláhlápos, 1884. dec. 10.

Sándor Antal, néptanító.

IRODALOM.

„Havi közlöny az elméleti és gyakorlati lelképásztorság köréből.“ VII. évf. novemberi füzet. Szerkeszti Tokodi Ödön. Kiadja a csanád-egyházmegyei nyomda. Tartalom: A vallás az iskolában. — De modo, quo instituendae sunt a confessoris quaestiones in materia sexti. — A „Privilegium fori“ érvénye napjainkban. — Decretum S. R. Congr. quoad Missas de Repuim. — A nagy kir. Curia döntvényeiből. — A szent mise gyümölcsei. — Irodalom. — Személyzeti hírek. — Tárca. — Ara ezen dus tartalmu folyóiratnak egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

— „Jézus Szentséges Szívének Hírnöke.“ Szerkeszti Tóth Mike. Jézus társaságának tagja. 1884. 12. füzet. — Tartalom: A sz. Szív karácsonyi ajándéka. — Jézus szt. Szíve tisztetének időszerűsége. — Jézus szt. Szíve tisztelte Magyarországon. — A kápolnaszentelés — Jézus szt. Szívének örömei. — Imáink egyesítéséről Jézus isteni Szívével. — Jézus szt. Szívének áldásai. — Jászol... oltár. — Eleven hit. — Az életből. — A szó apostolsága. — Ara egész évre 1 frt 50 kr.

A „Magyar Ifjúság.“ 17, 18, 19, 20, 21, 22-ik füzete igen változatos tartalommal és sok szép képpel megjelent. Ara egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. — Szerkeszti Kürthy Emil, kiadják a Révaytestvérek Budapesten. — Ajáljuk ezen csinos kiállítás, életrevaló lapot olvasóink becses figyelmébe

— Megjelent: „Isten Igéje szent beszédekben.“ Szerkeszti Jagicza Lajos. IX. évf. 12-ik füzet. Tartalom: Advent 3-ik vas. A lelki megújulásról. — Adv. 4-ik vas. Az őszinte megtérés kellékeiről. — Karácsony napra: Az Ur hármas eljövételéről. — Szt. István vértanu ünnepére. A rosz hajlandóságokról. — Kar. ut. vasárnapra. A szt. család minden ker. családnak tükre. — Ara egész évre (12 füzet) csak 2 frt.

— „Haza és Külföld.“ Tudományos és szép-irodalmi folyóirat. Szerkeszti és kiadja Tewrewk Árpád. I-ső évf. 4-ik szám. Tartalom: 1. A personificatio Petőfi-

nél. — 2. Epigrammák. 3. Az „esprit d'escalier“ a vi-lágtörténelemben. — 4. Tóth contra Sepp. — 5. Levél a szerkesztőhöz. — 6. A napnak saját mozgása a térben. 7. Szerkesztői mondánivaló. — Ara ezen folyóiratnak fél évre 1 frt, negyedévre 60 kr.

— Beküldetett **Szűts és Társa kath. könyvkereskedése és egyházi szerek müintézetének árjegyzéke.** Ezen jönevű czég a templomok és kápol-nák felszereléseit goth, román, renaissance vagy barok stylan, művészi kivitelben állítja elé. — A magyar nyel-ven szerkesztett s számos képpel ellátott árjegyzék ki-vánatra bárkinek is bérmentve megküldetik

— Megjelent: „**Tájékoztató és egyházművészeti lap.**“ Szerkesztik és kiadják Füssy T., dr. Czobor B. 1884. folyam 11. szám. Tartalom: **I. Tájékoztató.** Vallás-felekezeti statisztika. — A „hatalmasságok“-nak tartozó egyházi engedelmesség. — Irodalmi szemle. — Egyház-politikai áttekintés. — **II. Egyházművészeti lap.** Milyen volt a nyulak szigetbéli apácák régi pecsétje? — A „Gilde de Saint Thomas et de Saint Luc.“ congressusa 1884-ben. — Az országos ötvösmű-kiállításról. — Rövid közlemények. — A lelkészkedő papság köréből. — Irodalom — Vegyesek. A jelenlegi füzet számos, jól si-került képpel van díszítve. — Ara 6 frt.

— Megjelent s közvetlenül szerzőnél megrendelhető. **Római Perjog.** írta Dr. Bozóky Alajos, a nagyváradi kir. jogakademia igazgatója s ugyanott a római jog ny. r. tanára. Második javított kiadás. Szerző sajátja. A csinos kiállítású mű ára 2 forint 0 é. melynek előleges beküldése mellett szerző a művet a t. cz. megrendelőknek bér-mentve küldi.

— **Zenekedvelők részére legalkalmasabb ajándék!** A bekövetkező karácsonyi és újévi ünnepek alkalmára a zenekedvelőknek alkalmasabb ajándékot nem nyújthatni, mint a „Magyar Dal-Album“ mely őt köztében 1000 magyar népdallamot tartalmaz zongorára, két kézre alkalmazva, és ennek szöveggönyve a „Magyar Daltár.“ mely őt köztében mintegy 2000 népdalszöveget közöl. Minden kötet külön is kapható. A Dal-Album mind az öt kötetre füzve 7 frt 80 kr. diszkötésben 13 frt 20 kr. Egy diszkötésben a gyűjtő és zongorára alkalmazó arcz-képpel 12 frt. A Daltár kötetenkint füzve 80 kr, diszkötésben 1 frt 60 kr. Megrendelések a Magyar Dal-Album kiadóhivatalához Győrbe intézendők.

— Vettük a „Gondülő“ 13. számát. A „Gondülő“ megjelen minden vasárnap három sűrűen nyomtatott íven félínyi szines borítékkal. Előfizetési ára: egy évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 15 kr. Kapható minden könyvkerekedésben; azujon-nan belépett előfizetők az eddig megjelent 12 számat azonnal megkapják. Az előfizetési pénz Székely Aladár kiadótulajdonoshoz küldendő Budapest, VII., dob-utca 14.

— A „Magyar Háziaszony.“ Az a czime egy Budapestben megjelenő háztartási, gazdasági és szépírodalmi hetilapnak, mely a magyar gazdaszónyok **országos egyletének hivatalos közlönye.** — előfizetési ára egy évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr. Előfizetheti legczszerűbben postautalvány által a „Magyar Háziaszony“ kiadóhivatalánál Budapesten, váci körut 20. — Mutatványszámok ingyen küldetnek mindazoknak, kik a kiadóhivatalhoz ezekért — legczszerűbben levelező lappal — fordulnak.

— **Ráth Mór könyvkiadóhivatala.** Budapestben sok oldalról történt felszólítások folytán elhatározta több mint negyedszázad alatt közrebocsájtott kiadványainak jegyzékét, most először teljesen, a művek kimerítő tartalmával és pontosan megjelölve a többféle kiadásokat, kinyomatni, évezren a kötelezettséget, ezen, házik újabb korszakára nézve oly fontos irodalmi és politikai adalékokat még oly időbea összeállítani, midőn a kiadott munkák legnagyobb része, habár csak néhány példányban is, készletben van, vagy a kiadó magán-könyvtárában még

megtalálható. Ezen könyvgyűjtek első két íve, mely a diszműveket, remekirokat és költőket, úgy a gyűjteményes művek, tanulmányok stb. egy részét, nevezetesen Arany. Vörösmarty. Tompa, br. Eötvös J., Shakspeare, Horvath M., Csengery A., Erdélyi János, Gregus Agost, Hunfalvy Pál, Ipolyi Arnold, Kemény Zsigmond, Kölcsei F., gróf Lónyai M. gróf Mikó Imre, Pulszky F., Szász K., Dóczy. Kis stb. műveit számos kiadásokban tartalmazza, megjelent és kívánatra mindenkinél ingyen és bérmentve elküldetik — A többi ívek két hetenkint jelennek meg, és szintén minden irodalombarát rendelkezésre állanak. A harmadik íven hozza Salamon Ferenc, Szabó Károly, Szemere Bertalan, Toldy Ferenc sat. műveit s a Budapesti szemlét.

— **„Apollo.”** Magyar zeneszerzők válogatott műveinek gyűjteménye Ez a czime egy életrevaló, figyelemre és partolásra méltó vállalatnak, melynek élén a zenevilág előtt előnyösen ismert zeneszerző, a zenetanár Vagyólyi Béla áll, kinek sikerült ügyének a kiválóbb hazai erőket megnyerni. Havonként jelenik meg egy negyedréti alakú füzet 5—6 zenei tartalommal, s egy nyolczadréti alakú önálló melléklet 1—3 iv zenével. A füzetek tartalma: 1. Komoly irányú zene. (Eredeti és átírt zeneművek.) a) Zongorára két kézre. b) Énekhang és zongorára. 2. Salon-zene. a) Zongorára két kézre: b) Énekhang és zongorára. 3. Táncz-zene. Zongorára két kézre. A mellékletek teljesen önálló és tartalmukat a következő művek képezik: 1. Zongorára négy kézre. 2. Zongorára egy más hangszerral (hegedű, cello vagy fuvolával.) 3. Orgona és harmoniumra. 4. Orgona- és vonóshármasok és négyesek partitúrában és szolamokban. 5. Világi dalok és egyházi énekek férfi-, vegyes- és női karra partitúrákban és szolamokban. 6. Eredeti és átírt művek czimbalomra stb. stb. Az „Apollo” előfizetési ára egész évre — 70 iv zenére s 12 önálló zeneműlécetre — 6 frt. telvére 3 frt. Az „Apollo” magyar zeneszerzők válogatott műveinek havi füzetekben megjelenő gyűjteménynek legujabb füzete a következő igen érdekes és változatos tartalommal jelent meg: 1. Seyler: A kölni székesegyhazban. Úti-Albumlap. 2. Taritzky: Jaj be busan da vol. . . . Dal, énekhang, hegedű és zongorára. 3. Maguranyi: Ronvagy. 4. Szekács: Pásztor dal. 5. Weinpolter Menuetto. 6. Richter: Vágódás. Gavotta. 7. Vagyólyi: Csak te egyedül. 8. Krausz: Magyar-Induló. Az „Apollo” előfizetési ára egész évre — 70 iv zenére és 12 önálló zeneműlécetre. — 6 frt, félvére 3 frt. Az előfizetési pénzek legczeszerebben postautalvánnyal az „Apollo” kiadóhivatala küldendő N.-Szombatba. Gyűjtők 5. Előfizető után egy tiszteletpéldányt kapnak. Ajáljuk e hazafias vállalatot a jó zenét kedvelők szíves figyelmébe s hathatós pártfogásába a legmelegebben.

— **Egyetemes névnapár 1885-re.** Előfizetési fölhívás ny czimú műre: „A magyar sz. korona országában levő latin és görög szertásu római katolikus egyházmegyék. Ot éve annak, hogy az Egyetemes Névtár első évfolyama megjelent. Azóta számos változás adta magát elő mind a ft. papság keblében, mind a plebániáknál, némelyeknek más posta-beosztása folytán. Elkerülhetlenül szükséges tehát a névtárt újra kiadni. Ezen új kiadásra megrendelést nyitok. Az új kiadás sokkal bővebb lesz az elsőnél. Tartalma ez lesz: 1. Az egyház központi kormánya. 2. A latin és görög szertartásu római kath. egyház a magyar szent korona országában érseki tartományok szerint: a) központi hivatalok, intézetek és személyek; ez utóbiáknál születési és fölszerelési év ha lehet hó és nap kitételével; b) rövid statistikai összeállítás; c) plebániák a hozzájuk tartozó fiókközségekkel együtt, a

templomok, kápolnák és lakosok feltüntetésével vallásfelekezettek szerint; d) a plebánosok és segédlelkészeknél a születési és felszentelési év, ha lehet, a hó és nap is ki lesz téve; e) a vármegye, vasuti, távirtdai, gőzhajózási és utolsó postai állomá jelölése; f) különböző hivatalokban levő, hivatal nélküli és ott, hol szükséges, az idegen áldozárok; g) a növendék-papok. 3. A tábori papság, a születési és felszentelési év kitételével 4. A szerzetes papság, a születési és beöltöztetési és felszentelési év kitételével. 5. A nő szerzetesek. 6. Általános statistikai kimutatás a magyar sz. korona országában levő latin és görög szertartásu római kath. egyházzal. 7. A vál. püspökségnek névsora 8. A cz. apátságok és prépostságok névsora, zárjel között megnevezetvén az egyházmegye, melynek területén azok előfordulnak. 9. Az aranyimések betürendes névsora. 10. A kegyurak betürendes névsora. 11. A papság és növendék-papság betürendes névjegyzéke. 12. A nőszertetesek betürendes névjegyzéke. 13. A plebániák betürendes névjegyzéke. 14. A fiókközségek betürendes névjegyzéke. A mű meg fog jelenni 1885 ápril vagy május havában. Terjedelme körülbelül 60 nagy negyedréti iv. Megrendelési ára öt forint. Bekötési díszítábla hozzá 1 frt 20 kr. A mű megrendelhető alulirotnál 25 intentió elvállalása által is Uj-Pécs (Torontál megye,) 1884. november 15. **Tokody Ödön.** plebános.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **Értesítés.** Most került ki a sajtó alól, mint az erd. rom. kath. irodalmi társulat kiadványa: „A legelső kötelesség” czimú őszinte szó a néphez a gyermekek nevelése és tanítására nézve. Az egy nyomtatott ivre terjedő, csinosan kiállított igen korszerű füzetkét, melynek ára **5 kr.** s melynek szállítatása tömegesbb megrendeléseknél ingyen fog eszközöltetni, főleg mint karácsonyi és ujévi ajándékot nem tudjuk eléggé ajállani. Célja volt a társulatnak a többek között, a rossz ponyva-irodalmat, ezen jó zan termékkel is lehetőleg ellensúlyozni.

— **Főpásztorunk ó excellentiája** folyó hó 17-én reggeli 8 órákor házi kápolnájában több papnövendéknek, névszerint Boeskor Oszkár, Futics Gyula, Gábor Mózes, Gáspár István, Hadnagy Mihály, Kiss József, Melzer Károly, Sólomy Géza és Tréfás Ferencnek a hajkorona és a kisebb rendeket méltóztatott feladni.

— **Erdélyi papnevelésünkben** főt Takó János lelkiigazgató ur vezérlete alatt a karácsonyi szent gyakorlatok e hó 20-án este veszik kezdetüket s folynak 24-ig. — Multum fructum!

— **Karácsonyi és ujévi ajándékul** különösen ajállhatjuk szülők, nevelők, tanárok és intézeti előjárók figyelmébe az erd. rom. kath. irod. társulat kiadásában megjelent következő czél-és időszerű füzetkét: a) **„Székely Czimbalomhangok.”** leszállított ára 50 kr. — b) **„Az Üvegemberke.”** karácsonyi alkalmi beszély; ára 30 kr. — c) **„Egy-két tanács a gyermekek nevelésére.”** Kitünő nevelészetű munkácska, érdekes és egészen népies elbeszélés alakjában tartva; ára 10 kr. — Nemkülömben lapunk főszerkesztőjénél még mindig kapható és legmelegebben ajállható **„A fridlingeni káplán.”** czimú oktató beszély, melynek érdekes tárgyát a jelen tanügyi kérdések képezik. Leszállított ára 40 kr. vagy egyháziaknak 2 Sacra, quae persolvenda sunt ad intentionem dantis. Megjegyezzük, hogy az ár előleges beküldése esetén a megrendelt példányok kiizetve fognak elküldetni.

Kiadja: Az erdélyi r. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő Dr. TÓDOR JÓZSEF.

Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA. Dr. SZUCHY BÉLA. STRAUBERT ÖDÖN. Dr. VERESS FERENCZ.

Nyomatot a püsp. lycz. nyomda gyorssajtóján Gyulafehérvárt.